

Oversigt over bestemmelser i dansk og norsk lovgivning, der tager sigte på forholdene under krig og krigsfare.

Danmark.

1. Den danske grundlov indeholder ikke bestemmelser, som giver særlige fuldmagter for regeringen gældende i tilfælde af krig, krigsfare m. v.

Grundlovens § 23 bestemmer: „I særdeles påtrængende tilfælde kan kongen, når folketinget ikke kan samles, udstede foreløbige love, der dog ikke må stride mod grundloven, og altid straks efter folketingets sammentræden skal forelægges dette til godkendelse eller forkastelse“. Denne bestemmelse er i relation til spørgsmålet om fuldmagter til regeringen behandlet oven for under de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Grundlovens § 85 indeholder hjemmel for forsvarsmagtens vedkommende til at begrænse de grundlovssikrede rettigheder, derunder forenings- og forsamlingsfriheden.

Ifølge grundlovens § 19 handler kongen på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender. Uden folketingets samtykke kan han dog ikke foretage nogen handling, der fører eller indskrænker rigets område, eller indgå nogen forpligtelse, til hvis opfyldelse folketingets medvirken er nødvendig, eller som i øvrigt er af større betydning. Ej heller kan kongen uden folketingets samtykke opsigte nogen mellemfolkelig overenskomst, som er indgået med folketingets samtykke. Bortset fra forsvar mod væbnet angreb på riget eller danske styrker kan kongen ikke uden folketingets samtykke anvende militære magtmidler mod nogen fremmed stat. Foranstaltninger, som kongen måtte træffe i medfør af denne bestemmelse, skal straks forelægges folketinget. Er folketinget ikke samlet, skal det uophødelig sammenkaldes til møde. Endelig indeholder paragraffen bestemmelse om det udenrigspolitiske navn,

med hvilket regeringen rådfører sig forud for enhver beslutning af større udenrigspolitisk rækkevidde.

2. Efter lov nr. 149 af 2. august 1914 er det forbudt fra dansk territorium at understøtte krigsførende magter. Denne lov er stadig gældende, men tager udelukkende sigte på krig, i hvilken den danske stat er neutral.

3. Lov nr. 91 af 29. marts 1924 om indkvartering med senere ændringer.

4. Lov nr. 337 af 21. september 1939 angående tilvejebringelse af befordringsmidler til brug for krigsmagten og civilforsvaret. Loven indeholder de nærmere regler om borgernes forpligtelser til at stille befordringsmidler, herunder skibe, til rådighed for forsvaret og civilforsvaret, og loven finder også anvendelse i fredstid.

5. Lov nr. 219 af 1. maj 1940 om skærpet straf for visse overtrædelser af borgerlig straffelov og om ændring i politilovgivningen, hvilken lov i § 2 giver justitsministeren bemyndigelse til gældende for hele landet at træffe bestemmelse til sikring af den offentlige orden, fred og sikkerhed.

6. Lov nr. 562 af 31. oktober 1940 indeholder visse politimæssige bestemmelser i tilslutning til militære forhold og foranstaltninger.

7. Lov nr. 152 af 1. april 1949 om civilforsvaret. I henhold til denne lov er borgerne pligtige til mod fuld erstatning at stille deres ejendom til rådighed for civilforsvaret.

Loven pålægger endvidere borgerne pligt til at rette sig efter myndighedernes påbud, ligesom loven hjemler civilforsvarspligt for alle her i landet bosatte personer — forudsat at tjeneste ved de militære værn ikke er til hinder derfor — fra og med det ka-